

Handläggare

Sarah Chaara & Sofia Forsberg
Telefon: 08-508 24 953/836

Till

Skärholmens stadsdelsnämnd

Slutrapport från utredning av servicehus

Svar på remiss från Kommunstyrelsen om slutrapport från utredning om servicehus (dnr 152-872-2017)

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Susanne Leinsköld
Stadsdelsdirektör

Anna Mattsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen behandlar remissen ”Slutrapport från utredning av servicehus”.

Förvaltningen ställer sig positiv till merparten av de förslag som äldreförvaltningen lyfter. Det finns ett behov av att förtydliga kriterierna för vilka enskilda som är aktuella för boende i servicehus då förvaltningen idag uppfattar att det finns en otydlighet. Även förslaget om en central köhantering är enligt förvaltningen positivt då det ger en mer effektiv förmedling och bättre möjligheter att tillgodose den enskildes önskemål. Äldreförvaltningen föreslår vidare tydliga kriterier för vad ett servicehus bör och med fördel ska erbjuda, även dessa förtydliganden uppskattas av förvaltningen. Vad gäller förslaget om en enhetlig ersättning för servicehus och hemtjänstersättning så ställer sig förvaltningen positiv även till detta. Förvaltningen uppskattar att äldreförvaltningen lyfter behovet av boende för äldre med svårigheter så som hemlöshet och eller missbruk.

Bakgrund

Remissen ”Slutrapport från utredning av servicehus” har överlämnats för remittering till samtliga stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad samt till SLK.

Remisstiden löper till den 1 september 2017.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ”Slutrapport från utredning av servicehus” till samtliga stadsdelsnämnder i Stockholm stad.

Remissen inkom till Kommunstyrelsen 15 maj 2017.

Kommunfullmäktige godkände i november 2016 den delrapport som lämnats från utredningen Äldres boende i Stockholm (ÄBO). I delrapporten framkom att bland annat servicehusens inriktning och målgrupp skulle förtydligas och att målgruppen skulle avgränsas till att omfatta äldre med omvårdnadsbehov.

I den utredning som äldreförvaltningen nu genomfört avseende servicehusen förtydligas målgruppen samt kriterier för behovsbedömning. Att boende på servicehus har vitt skilda behov konstaterades redan 2014 i servicehusutredningen och ett förtydligande av kriterier för beviljande av boende. I utredningen ges vidare förslag på vilken typ av gemensam service som servicehusen ska erbjuda. Utredningen har även behandlat ersättning för hemtjänstinsatser och grundersättning samt införandet av valfrihet och en central köhantering för stadens servicehus.

Vid äldrenämndens sammanträde där slutrapporten behandlades uppkom några reservationer.

Ledamöter från (KD), (M) och (C) lyfter vikten av att social samvaro och aktiviteter erbjuds året om och då särskilt vid storhelger och under sommaren. Dessa ledamöter önskar också förtydliga att servicehus måste kunna beviljas sökande som befinner sig i behov av hemtjänst för sina omvårdnadsbehov även om man inte tidigare kommit i kontakt med hemtjänsten. Ledamöterna lyfter att kvarboendeprincipen inte får innebära att man alltid börjar med att sätta in hemtjänst och avvaktar med boende. Avslutningsvis lyfter dessa ledamöter att begreppet ofrivillig ensamhet definierades närmare och betonar att det måste vara den enskilde som avgör om ensamheten är frivillig eller ej.

Ledamot från (L) framhåller att fler äldre vill bo på servicehus än vad som beviljas plats. (L) önskar därmed en rätt till servicehus från 85 år. Även ledamot från (L) önskar en definiering av begreppet ofrivillig ensamhet. Därtill påtalar ledamot från (L) att begreppet ”behov av hemtjänst för ens omvårdnadsbehov” inte får tolkas allt för snävt och liksom tidigare ledamöter från (KD) (M) och (C) så betonar ledamot från (L) att kvarboendepincipen inte får innebära att man alltid börjar med hemtjänst och avvaktar med boende. Principen måste ses som en möjlighet inte ett tvång. Även vad gäller aktiviteter så delar (L) ledamot tidigare nämnda synpunkter. (L) betonar också värdet av att tillskapa mindre och hemlika enheter.

(MP) gör ett särskilt uttalande där de lyfter äldreboendeutredningens förslag om tre boendeformer i staden, en icke biståndsbedömd och två biståndsbedömda varav en är servicehus. (MP) lyfter värdet av att även det icke biståndsbedömda boendet ”seniorboende med aktivitetscenter” byggs ut som ett komplement till trygghetsboende och seniorboende.

Äldreförvaltningen föreslår att boende i servicehus beviljas

- Personer med hemtjänst för sina omvårdnadsbehov i kombination med någon/några av dessa punkter
- Oro/otrygghet i kombination med hög ålder
- Oro/otrygghet som inte dämpas med insatser
- Ofrivillig ensamhet och känsla av social isolering

Vid bedömning av behovet ska stadens kartläggningsinstrument användas och den enskildes behov ska ses ur ett helhetsperspektiv.

Ett servicehus bör innehålla:

- Öppna gemensamhetsutrymmen som inbjuder till umgänge
- Dagliga aktiviteter riktade till de boende och som leds av en aktivitetsledare
- Lunchservering och fik
- Receptionsverksamhet i entrén dit boende och besökare kan vända sig under kontorstid
- Vaktmästare
- Enklare kioskförsäljning

Det är en fördel om ett servicehus också innehåller

- Restaurang som är öppen även för allmänheten
- Träffpunkt där boende och äldre i ordinärt boende kan träffas
- Frisör
- Kiosk med utökat sortiment
- Andra typer av verksamheter som ökar aktiviteten i fastigheten

Vidare är äldreförvaltningens förslag att staden bör sträva efter att ett servicehus inte omfattar fler än 100 lägenheter.

Äldreförvaltningen föreslår vidare

- Att det införs ett valfrihetssystem för serviceboende
- Att den centrala köhanteringen organiseras inom Stockholms Trygghetsjour

Ett sådant system skulle ge bättre möjligheter att tillgodose den enskildes önskemål och effektivisera förmedlingen.

Vad gäller grundersättning för servicehus och hemtjänstersättning föreslår äldreförvaltningen att en enhetlig ersättning om 350:-/timme införs för hemtjänst på servicehus. Ersättningen utgår för beställd timme och varierar ej över dygnet. Vad gäller grundersättningen föreslår Äldreförvaltningen att varje stadsdelsförvaltning själv beslutar om nivån utifrån beslutat regelverk och bestämda mål.

Äldreförvaltningen kan konstatera att det avseende servicehus inte finns något enhetligt regelverk för hur en stadsdel ska betala för platsen om en hyresgäst flyttar eller avlider. Äldreförvaltningen förordar att

- Ersättning till utföraren utgår för beviljad tid
- Frånvaro ska rapporteras från första dagen då den enskilde inte ska betala avgift vid frånvaro
- Vid frånvaro så som sjukhusvistelse eller resa utgår ersättning per dag (baserat på antal beviljade timmar delat med 30,4). Liksom i ordinärt boende utgår ersättning för de första fem dagarna
- Ersättning för hemtjänstinsatser utgår fem dagar vid den enskildes frånvaro eller avslut av ärendet
- Ärendet avslutas den dag insatserna till den enskilde upphör
- Grundersättning utgår en månad efter att ärendet avslutats

Vad gäller trygghetslarm så ingår kostnaden för det i grundavgiften för lägenheten. I dagsläget utgår endast en grundavgift oavsett ensamstående eller sammanboende. Äldreförvaltningen föreslår att båda boende debiteras grundavgift vid sammanboende.

Jämställdhetsanalys

Andel kvinnor med äldreomsorg utgör 70% av de personer som erhåller äldreomsorg. Ingen specificerad statistik finns avseende andel kvinnor respektive män på servicehus. Äldreförvaltningens bedömning är att förslagen i servicehusutredningen inte ger olika konsekvenser beroende på om den enskilde är man eller kvinna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialtjänsten. Pensionärsrådet har inkommit med synpunkter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig mycket positiv till att kriterierna för servicehus tydliggörs. Förvaltningens medarbetare uppfattar idag att det finns en inte obetydlig otydlighet och att denna försvårar ansökan. Förvaltningen uppfattar vidare att det överlag inkommer få ansökningar om servicehus och att ansökningarna ofta avslås med hänvisning till ordinärt boende med hemtjänstinsatser eller Trygghetsboende som förmedlas via Bostadsförmedlingen.

Förvaltningen tycker att det är värdefullt att behovet av boende för hemlösa äldre och hemlösa med missbruk lyfts då det är en utmaning att hitta ett boende för äldre personer med dessa svårigheter.

Vad gäller listan över vad ett servicehus ska och bör erbjuda så uppskattar förvaltningen den då den bidrar till att tydliggöra vad ett servicehus är.

Vad gäller förslaget om central köhantering så anser förvaltningen att det är ett bra förslag. En central köhantering skulle sannolikt optimera förmedlingen av lediga lägenheter, på ett bättre sätt bidra till att ta till vara den enskildes önskemål och även bidra till att underlätta arbetet för biståndshandläggarna.

Förvaltningen ställer sig vidare positiv till den enhetliga ersättningen.

Pensionärsrådets synpunkter

Förvaltningen har vidare gett Pensionärsrådet möjlighet att yttra sig vilket rådet gjort genom Elsa Fogelberg. Pensionärsrådet har följande synpunkter:

Utöver tillgång till frisör är det av stort värde om ett servicehus kan tillhandahålla fotvård, då gärna medicinsk sådan.

Pensionärsrådet anser att en enskild som fått en diagnostiserad demenssjukdom inte ska beredas plats på servicehus utan framför att den enskilde då bör beredas plats på ett vård- och omsorgsboende istället.

Avslutningsvis framhåller Pensionärsrådet att det bör införas en möjlighet att kunna beviljas förtur vid aktuella behov när anhöriga och hemtjänst inte längre är tillräckligt stöd.

Bilagor

1. Remissbrev inklusive bilagor
2. Yttrande från Pensionärsrådet, daterat 2016-06-26